

LUNDS UNIVERSITET

Humanistiska och teologiska fakulteterna

Språk- och litteraturcentrum

Filmvetenskap

Lund 28 maj 2025

Lars Gustaf Andersson

Professor

Lunds universitet har erbjudits möjlighet att yttra sig över betänkandet från *Filmutredningen, Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland* (SOU 2025:24). Det som är relevant att kommentera från Lunds universitet som utbildningsanordnare och forskningsinstitution rör främst två områden:

- 1) Filmutbildningarna
- 2) Filmarvet

1). Stiftelsen Svenska Filminstitutet har historiskt tagit stort ansvar för att bidra till kompetenshöjningen av de svenska filmutbildningarna. Betänkandet beskriver nuläget med de två professionella högskoleutbildningarna i Stockholm och Göteborg (sid 172). En viktig förutsättning för att uppnå de filmpolitiska mål som utredningen föreslår är att säkerställa att det finns filmskapare med tillräcklig kunskap i samklang med förändrade medieteknologiska förutsättningar. Därför föreslår vi att det tillskapas ytterligare ett program på universitetsnivå specifikt inriktat på att utbilda konstnärliga upphovspersoner för film och att detta placeras vid Lunds universitet. Det åligger naturligtvis Lunds universitet som utbildningsanordnare att starta en dylik utbildning men det måste göras i dialog med framför allt Svensk Filminstitutet för att säkerställa att utbildningen blir formellt likvärdig och samtidigt erbjuder ett specifikt innehåll som bygger på de kompetenser och de tekniska och kulturella förutsättningar som erbjuds i regionen.

Vid Teaterhögskolan i Malmö (som är en institution vid LU) finns sedan ett år en arbetsgrupp som under ledning av professor Pernilla August och prefekt Fredrik Haller – samt i samverkan med *Film i Skåne* – har börjat konkretisera ett sådant program. Arbetsgruppen delar utredningens bild att det inte längre är praktiskt att skilja på film och TV utan att en framtida utbildning ska kunna försörja båda branscherna samt ha fokus på personinstruktion och berättande vilket historiskt har varit styrkan i svensk film och tv och är de viktigaste kompetenserna för att svensk film ska kunna uppfylla målet att nå ut till en bred publik, nationellt och internationellt också i framtiden. Utbildningen tänks vara branschnära med inslag av arbetsplatsförlagd utbildning vilket också ligger i linje med vad utredningen lyfter fram som efterfrågade kompetenser i branschen (se sid 173). Arbetsgruppen ser också stora fördelar med att ett nytt program placeras i just Malmö eftersom det är en stad som redan har en stor kompetens i digitala världsbyggen och visualisering av dessa genom den i regionen stora spelbranschen, faktorer som är

centrala när filmproduktionen nu måste hantera relationen till AI och en medieteknologisk omvandling.

Ett tredje nationellt universitetsprogram på kandidatnivå med totalt cirka 15 studieplatser placerat vid Teaterhögskolan i Malmö skulle vara en viktig grundförutsättning för att särställa den framtida kompetensförsörjningen för svensk film och TV och därmed ligga i linje med de uppställda filmpolitiska målen.

2). Vi menar att betänkandets förslag om ett nationellt filmarvscentrum samt det därmed sammanhängande kravet på en reformerad pliktlagstiftning är vällovligt. Detta kan finansieras och organiseras på skilda sätt men själva grundfrågan om den svenska filmens (och det övriga audiovisuella materialets) bevarande är central och på många sätt oroande akut. Som forskningsinstitution vill vi påminna om vikten av att ett nationellt filmarvscentrum tillskapas i dialog med vetenskapssamhället – redan nu finns ett välfungerande filmarvsråd med representanter för skilda avnämare, däribland akademien, under Svenska Filminstitutet och det finns goda skäl att säkra dess medverkan i dessa processer. Det hittills goda samarbetet mellan de skilda arkivinstitutionerna och forskningsverksamheten bygger för närvarande ofta på tillfälliga och personliga kontakter och behöver för framtiden få en mer systematisk struktur som långsiktigt gynnar såväl effektivitet som transparens. Det kan inte nog poängteras att forskningens tillgång till filmarvet – analogt eller digitalt – är helt vital för att de filmpolitiska målen långsiktigt ska uppnås. Ett transparent och likvärdigt system för tillgång till film och annat material från de arkiv som nu huvudsakligen organiseras av SVT, Kungliga Biblioteket och Svenska Filminstitutet är inte enbart en film- eller medievetenskaplig angelägenhet utan något som är viktigt för all typ av humanistisk, samhällsvetenskaplig och konstnärlig forskning.

Betänkandets förslag om ett nationellt filmarvscentrum bejakas alltså och dessutom bör det påpekas att vetenskapssamhällets tillgång till det arkiverade materialet måste säkras i dialog med lärosätena och representanter för dessa, inte minst i organ som det redan existerande Filmarvsrådet.

/Lars Gustaf Andersson, dag som ovan